

Johann Cothmann Engelbert Höyer

Aphorismi Theologici Ex Epistola Pauli Ad Collossenses

Rostochii: Pedanus, 1636

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn739706403>

Druck Freier Zugang

Verf.: E. Hoyer

Joh. Cothmann.
R. U. theol. 1636.

APHORISMI THEOLOGICI
EX
EPISTOLA PAULLI
AD
COLLOSSENSES

Quos

D. O. M. A.

Permissu

Reverendi Collegii Theologici, in Alma
Rostochiensium,

P R Æ S I D E

DN. JOHANNES COTHMANNO,

Doct. Theol. & P.P. celeberrimo. Præceptore & Pro-
motore filiali observantiâ colendo

*Exercitij gratia publico Examini subjicit &
proponit*

Engelbert Hoyer / Herv. Westph.

*In Auditorio Majori, horis antemeridianis
23. Augusti.*

ROSTOCHII,

Licetis Viduæ JOACHIMI PEDANI,

ANNO M. DC. XXXVI.

1636

44

*Admodum-Reverendis Excellentissimis & Clarissimis
Viris*

DN. JUSTO FEVVRBORN,

Theol. Doct. Prof. & Ecclesiast.
Marpurg.

DN. JOHANNI COTHMANN,

Theol. Doct. & Prof. Rostoch.

DN. JOHANNI BOTSACCO, Hervordiensibus

Theol. Doct. Rect. Profess. & Ec- VVestphalis
clesiast. Dantiscan.

DN. M. HENRICO BOLTENIO,

venerandi Ministerij Stralsun-
densis Seniori & Archidiacono

*Sympatriotis Promotoribus, Prasidi, Præceptoribus,
Cognato & Mæcenatibus suis*

ætatem devenerandis

Hoc Exercitium Biblicum

D. D. D.

Engelbert Höyer / Hervord.
Aut. & Resp.

Proloquium.

Exercitiorum Theologicorum, quas Disputationes vocant, quædam *ἡμετέρας* fidei confirmare, quædam genuinam dubiorum in textu Biblico occurrentium explicationem monstrare solent. Vltimū horum ego hac vice adsumo, idq; idē quod adversarii, hyenæ instar, scripturæ sermonem semper imitentur, iūdemq; argumentis & scripturæ locū illud oppugnant, quod nos ex iis propugnare animus erat. Videatur Cretlij (qui nobis ad exemplum sufficiat) totus liber d. Uno Deo Patre, ubi per verborum similitudinem dissimile affectionis suæ venenum vulgo propinare, eumq; misere decipere videbis. Quia autem monitore Danhavv. id. bon. Diss. Sect. 15. 39. longe cautius disputationem scribit, qui nudas adsertiones ponit, quā qui easdem prolixis probationibus munit, brevis ero, & per Aphorismos, præcipuas controversias textuales explicabo, secutus exemplum Dn. Gerhardi, viri æterna memoria digni, qui Anno 1618 Jenæ, Genesin similiter, per studiosos tunc temporis, publico examini subsecit.

Materiam autem ad nostrum institutum desumemus ex Epistola ad Colossenses.

§. I. Quæ in ordine quarta videtur, earum, quas Paullus Romæ in posterioribus suis vinculis scripsit. Prima autem Epist. ad Galatas. II. ad Ephesios. III. ad Philippenſes V. ad Philemonem. VI. & ultima 2. ad Timotheum.

CAP. I.

2. Paullum autorem esse, patet inter alia ex consuetâ Inscriptione salutatione & subscriptione, quam ideo omnibus suis Epistolis præmittit, ut majorem fidem habeant illis Lectores, vel illi ad quos scriberet.

3. Quod autem illud Evangelistæ non fecerint: ratio est, quod illi præsentibus; hic longe remotis scribebant.

4. Dicitur Paullus Apostolus *Jesu Christi* v. r. alibi Dei absolute, alibi Dei Patris, alibi Spiritus S. ex quibus probamus Trinitatis mysterium: Solius enim Dei est Apostolos vocare, unde Paulus Galat. I. r. se nominat Apostolum non ab hominibus neq; per hominem. Jam verū est illud de Patre Gal. I. r. Christo h. l. & Act. IX. 15. & c. Spiritu S. Act. XIII. 2. 4.

Verf. r.

A 2

s. Pa-

CAP. I.
v. 2.

5. Pacem & gratiam precatur non solum à Deo Patre, ut vult Franc. David. Disp. Alb Jul. p. 2. c. 4 sed à Christo simul.
6. Uno gradù collocat utrumq; in voto, ut divinitatem & potentiam utriusq; probet. Patrem vocat *Deum*, non excludendo Filium, ut volunt Socin. & alii inprimis Crellius; quippe Christum vocat *Dominum*, non excludendo Patrem, sed personas discernendo, & ordinem quem operando servant ostendendo.
7. Spiritus S. omittitur in hoc voto, & gratiarum actione v. 3. non ut excludat eum à divinitate, sed quia in consuetâ formulâ salutationis & gratiarum actionis sufficit nominare unam alterâve Trinit. personâ, Conf. 2. Cor. XIII. 13. ubi Sp. S. ð omittitur.
8. Pro omnibus orare debemus, maximè autem pro *ἀγίοις καὶ πιστοῖς*.
9. Unde caritatem erga omnes Matth. V. 44. maximè erga sanctos exerceas. v. 4.
10. Spes in cœlo nobis seposita est, non merita sed gratuita.
11. Vocatio nostra ad salutem universalis est, quia Evangelium universale v. 6. 23.
12. Evangelium esse efficax regenerationis medium, ex v. eod. contra Svencofeld. probamus.
13. Bona opera facere debemus. v. 10. resumat ergò Belarm. suam calumniam, quasi illa ex Ecclesiis nostris proscribamus.
14. Taceat etiam Ostorodus suâ querelâ; quod studium bonorum operum frigeat ob Satisfactionem Christi. Committit enim fallaciam Accident.
15. Tollat quoque Socinus pugnam fictitiam inter opera nostra & Satisfactionem Christi: non enim illa sunt satisfactoria sed gratitudinis indicia.
16. Nulla ante conversionem in nobis aptitudo est sortem sanctorum apprehendendi: quia Deus nos aptos facit.
17. Christi sanguine ceu *λύτρον* habemus redemptionem, & *veram*, non metaphoricam, nec significativam satisfactionem. v. 14.
18. Licet autem hæc verba *ἀλλὰ τὸ αἶμα τοῦ αὐτοῦ* in uno vel altero codice nō habeantur, in loco tamen persimili Eph. I. 7. ipso

ipso Socino teste c. XIX. Præf. habentur, & nunquam possunt CAP. I.
fræquentius repeti, quàm par est.

19. Redemtionem & remissionem peccatorum non pu-
gnare, contra Socin. d. l. & Crell. contr. Grot. c. 1. p. 118 probamus
ex v. eod.

20. Tria Divinitatis Christi argumenta ex v. 15. & 16. col-
ligimus.

15.

21. Et quamvis Crellius d. U. D. P. Sect. 2. l. 1. c. 30. & alibi
ex suo Socino inde contrarium colligat, in eo, ut diximus in pro-
loquio, mundum decipit.

22. Similis depravator est Calvinus qui Comm. in h. l. ne-
gat audacter hinc divinitatem Christi probari: Et quamvis eum
excuset Pareus in suo Calvin. orth. l. 2. c. 45. magis tamen illum
& seipsum vinculis constringit, ut late probat B. Hunn. Anti. Par.
alt. p. m. 560.

23. Christus autem dicitur *Imago* Patris essentialis, non
accidentalis, ut Ostorod Instit. c. 20. p. 141. n. 4. somniat.

24. Est imago Patris non secundum substantiam sive es-
sentiam, sic enim procederet Crellii argumentum: *imago nun-*
quam ejusdem numero essentia est cum eo, cujus est imago. sed secundum
personam Patris, quia persona patris se totam exprescit velut
charactere in Christo.

25. Quidquid enim in divinis relative dicitur, id est ter-
minus personalis, & refertur persona ad personam, non ἀμέσως
ad essentiam, quæ numero eadem. Semper autem imago Ori-
ginem quandam significat in divinis, & relationem quandam
innuit consequenter.

26. *Primogenitus* rei creatæ est, quod eum non in ordinem
creaturarum redigit ut vult Crell. d. l. c. 35. Cal. Rac. Mai. p. 126. sed
omnium creaturarum numero simpliciter eximit. Dicitur e-
nim hic non γεννητός sed πρωτόγονος.

27. *Creatio* tribuitur Christo non ut causæ secundæ ut
vult Crell. c. 19. d. l. Catech. p. 39. sed ut causæ primæ omnia enim
Ex IPso tanquam causa procreante. (Part. enim Ex, ipso Crell-
lio teste l. 1. c. 9. causam efficientem denotat) IN IPso tan-

16. 17.

A 3

quam

CAP. I. quam principio conservante v.17.18. IN IPSUM tanquam finem ultimum v.17.Rom.XI.36. contendunt.

18. 28. Caput Ecclesiæ Christus est vel *παντοκράτωρ* & sic quoq; Angelorum, vel *μουσικῶς* & sic tantum hominum fidelium v.18. & verorum Ecclesiæ membrorum, ad quæ Angeli non spectant ut Bucan. & alii volunt.

29. Sõlus Christus caput est, non ergo alio capite indiget Ecclesia.

19. 30. Divinitatem Christi similiter ex v.19. probamus.

20. 31. *ἀπαρχὴ ἀλλά τῆς* v.20. & Eph.II.16.valde Emphaticum est: supponit itaq; *offensionem*. Ubi enim hæc non est, reconciliatio esse non potest. Dicit insuper *offensio partis placcationem*, quæ per *κατάλλαξιν* (sicut vox innuit ab *ἀλλο* derivata) mutatur & quasi alia fit, non quidem sui sed alterius offendentis respectu. ut hoc mihi de suo largiatur Cl.Clotzius Præceptor non ita pridem honoratissimus ex Disp.I. cont. Crell.d.Satisf. §.34.

32. Quod autem Socin. contendit vers.21. de alia reconciliatione agi, quam vers.20. id ipsa textus cohærentia refutat, siquidem v.21.est quasi explicatio v.20. ideoq; hi duo versiculi non disjungendi, ut bene Cl. Gravv.d. Satisf. p.149.monet.

22. 33. Reconciliatio autem facta est primò inter Deum & homines, non inter Deum & Angelos ut male Calvin. somniant. Deinde inter Homines & Angelos. Siquidem *illa* tanquam effectus, ex *hac*, tanquam causa, necessariò pendet, & contra, ubi homines Deo reconciliati non sunt, quomodò amicitia inter homines & angelos esse potest?

24. 34. Passiones Christi duplices agnoscimus: quædam sunt *proprie*, quædam *appropriatæ*. Has, non illas implevit Apostolus.

35. Illa autem impletio non aliter fit nisi confirmando & bono exëplo instruendo quod concedo Crell. resp.ad c.9. Grot.d. Satisf. non vero expiando & redimendo ut vult Beliar.l.2. d. Indul.c.14. quod Soli Christo competit.

36. Non ergo Apostoli passio quidquàm commune habet cum Satisfactione Christi: cum differant passiones Christi & Paulli, non ratione *mediorum* ad finem pertinentium ut Crell. d. l.impiè affirmat, sed ratione *finis ipsius*.

37.

37. Perfecti sumus imputatâ perfectione Christi unde *πτεροι* in Christo Jesu dicimur v. 28.

28.

38. *ἐνεργεμένη* v. ult. nunquam passivè usurpatur commit- tit E. Solacismum Bell. l. 2. d. Just. c. 4. & l. 5. c. 15. quando in Gal. V. 6. operatur idem dicit. quod agitur ac movetur. activè enim in media *ἀλλὰ ἴσως* septies à Paulo usurpatur. h. l. Gal. II. 8. 2. Cor. I. 6. IV. 12. Eph. III. 20. 1. Theff. II. 13. 2. Theff. II. 7. semel quoq; à Jacob. c. V. 16.

29.

39. Divinitatem Christi ex v. 1. probamus quia illi com- petunt Sapiaientia & omniscientia, *Divina attributa.*

CAP. II.
vers. 1.

40. Ea; illi competere non secundum divinam tantum sed quoq; secundum *humanam* naturam, probamus contra Danæu.

41. Refertur hæc omniscientia & sapientia non ad myste- rium Christi id est *Evangelium* ut vult Crell. ex suo Socino d. U. D. P. l. 1. f. 2. c. 9. sed ad *nomen* ejus.

42. Male hinc, & ex 1. Cor. V. 3. Pareus in c. V. pri. Corint. p. 254. concludit: Corpus Christi in cœna posse præsens esse, licet loco absens sit. Est enim mera fraudulentia & simulatio præ- sentiam fingere ubi nulla est.

43. Exitialis & monstrosa persuasio est, eorum qui patro- cinio Pauli v. s. aut nihil, aut paucis Philosophandū esse putant.

31

44. Cum nihil in universa Philosophia quod Philosophi- cum est, inutile sit, aliqua eorum pars utilissima, maxima etiam plusquam utilis, ut inquit Cl. Scleck. Disp. d. bon. Philos. coroll. 5. Anno 1612. hic habita contra M. St. Buesch.

45. Dictum Pauli alii explicant de abusu Philosophiæ, Scheibl. nō malè proem. Metaph. General. & Danhav. Id. B. Inter. par. 1. f. 35. 79. respondet per Philosophiam intelligi Cereemonias Leviticæ, vel varias *Sectas Judæorum*: cui sententiæ jam antè cal- culum addidit Cl. Chemni. LL. CC. c. 9. d. Leg. naturæ & cap. 12. fund. cæn. p. m. 105.

46. Ex clasico dicto v. 9. divinitatem Christi contra So- cinian. & Unionem duarum naturarum in Christo probamus. Iterum contr. Socinian. & simul Calvinian. qui illam non recte explicant.

32

47. Per

CAP. II.

47. Per plenitudinem autem Deitatis non intelligimus cum Photinianis dona Dei excellentia. obstat enim vox θεότης, quæ in scriptura duplicem tantum agnoscit significationem, vel notat solam Dei essentiam τῇ νοήσῃ ab attributis suis distinctam; vel essentiam divinam una cum suis attributis.

48. Deinde Plenitudo hæc Deitatis realiter communicata est carni Christi, quia in eo inhabitat σωματικῶς, quidquid dicat Danæus, illaq; infert 1. communicationem naturarum & proprietatum. 2. αὐτοσυστάς verbi in carne: ideoque impium proclamamus Polanum in Syll. thes. Theol. p. 2. p. 105. &c. audacter scribentem: plenitudinem Deitatis posse quoq; esse extra corpus ubique in cælo & in terra, & ita Christum, *excarnatum* facit dum λόγον extra carnem fingit.

vers. 10. 11

II.

49. Pugnamus pro iustitia Christi imputativa ex v. 10. 11.

50. Male Calvin. hinc duplicem baptismum fingunt.

51. Minus feliciter quoq; Crell. comm. in c. 6. Epist. Ebr. p. 239. hinc Baptismum Johannis & Christi distinguit: sine, efficacia, & fructu, quod enim hic de Christi baptismo dicitur: idem affirmatur de baptismo Johannis Matth. III. 6. Luc. VII. 29.

12.

52. Resuscitationis Christi autor est non tantum Deus Pater, sed tota S. S. Trinitas. Deo Patri passim tribuitur & quoque v. 12. h. l. 1. ratione principii. 2. consilii. 3. effecti. Christo tum quoad divinam naturam Mat. XXVIII. 6. Luc. XXIV. 6. 1. ex identitate operationis cum patre Joh. V. 19. 2. à potestate alios suscitandi. Joh. V. 21. 3. à propria resumendi & ponendi vitam autoritate Joh. II. 19. X. 18. tum quoad Humanam naturam Joh. X. 17. 18. 1. ab idiomatica communicatione. 2. ob Scripturam resuscitationem Christi toti supposito tribuentem. Spiritui S. tribuitur Rom. II. 9. 11.

13.

53. Impugnamus Liberum arbitrium in Spiritualibus ex v. 13.

54. χάρις verbum pulcherrime illustrat nomen Gratiæ quod passim in Scriptura locum habet & significat gratuitum donum. Ex verbi enim significatione nomen rectè dijudicatur ut monet B. Chem. d. Justif. p. m. 290.

55. Hoc verbo autem non excluditur omne satisfactionis genus ut vult Soc. cont. Covet. p. 3. c. 2. Crel. resp. ad c. VI. Grot. p. 330.

Condo-

Condonationem enim & Satisfactionem simul consistere posse CAP. II.
probamus ex Rom. III. 24. Matt. XXVI. 28. Ep. Phil. v. 18. 19.

56. Chirographi deletio arguit Satisfactionem factam esse: Satisfactio enim præcedit chirographi deletionem, & naturâ debiti solutio prior est, quam chirographi, quo debitum docetur, abolitio. 14.

57. Chirographum autem quod deletum est, non sunt tantum præcepta ipsa ceremonialia, ut vult Socin. d. l. sed reatus eorum delictorum quæ contra præcepta illa patrata erant.

58. Collationem V. & N. T. Item Veterum & novorum Sacramentorum fieri v. 17. contra Bezam adserimus. 17.

59. Interdum laudatur abstinencia à cibis certis, si id non fiat ex superstitione cultus.

60. Non alius est in N. T. locus, quo nominatim à Sabbathi & festorum Judaicorum observatione liberos nos esse probemus quam v. 19.

61. Corpus h. l. sumitur in sensu opposito & relativo, non absoluto, ideoque male Alsted. Theol. natural. hinc probat Deum habere solidam substantiam.

62. V. 18. Papam damnat, qui rectoris partes sibi ultro sumit, & tamen vult dici servus servorum.

63. εὐθελορησκέια penitus improbat a Paulo, tum quia per eam in alio quam Christo quaeritur perfectio. v. 19. tum quia est καὶ τὰ ἐνταῦθα καὶ οὐ διδασκαλίας ἀνθρώπων v. 22. tum quia non est vera sapientia, sed tantum τῆς σοφίας λόγον habet v. 23. 18.
19.
22.
23.

64. Terminus Localis non τοπικῶς ut Piscat. in N. T. obs. 2 p. 1188. sed μυστικῶς explicandus. ut ex oppositione patet ubi per terrena intelligit non ratione loci sed ratione qualitaris talia.

CAP. III

65. Situs Localis vel sedes tribuitur Christo non κυρίας sed μετεφωρικῶς καὶ αναλογικῶς propter immobilitatem & auctoritatem. V. I.

66. Dextra Dei non est locus creatus, ut Zanch. l. 2. d. N. D. c. 6. putat, in eo enim sibi contradicit dum l. 2. c. 4. Deum esse corpus negat c. 6. v. Deo dextram corpoream affingit.

67. Cadit E. consequentia Calvinian. corpus Christi quia
B sursum

CAP. III sursum est, Item ad dextram Dei, non esse præsens in Synaxi.

2. 68. Per terrestria v. 2. non intelligimus bona terrestria cum Osterod. c. 28. p. 180. Instit. sed vitia, quæ qualia sint v. s. indicantur.

5. 69. Mortificatio membrorum non est tantum actualium peccatorum destructio ut Bell. l. 1. am. gr. & sta. pec. c. 3. putat, sed totius veteris Adami, quantum in hac vita possibile, extirpatio.

71. Quæ requisita V. habet. 1. cordis contritionem 2. ejus renovationem. 3. Sathanæ abrenunciationem. 4. ardentem precationem 5. corporis afflictionem.

72. Quorum ultimum non debet fieri per violenta flagella ut Jac. Greth. l. 1. d. discipl. c. 3. sed laboribus vocationis 1. Theff. IV. 11. & temperantia Luc. XXI. 34.

3. 73. Male ex v. 8. colligunt vires liberi arbitrij, cum à præcepto ad posse non valeat sequela: ab officio ad obedientiam nulla collectio, nec præcepta inferant naturalem vim agendi, quamvis illa suum usum habeant.

9. 74. Per se quidem omne in vitio mendacium est 4. Eth. c. 6. Distinguendum tamen cum Chemnic. Meissn. & Gerh. inter mendacium perniciosum. officiosum. jocosum.

10. 75. Imaginem primævam, contra Smalc. & Socin. in primo homine fuisse probamus ex verbo *ανακαινίζου*, ad quod enim renovamur id antea ceu novum adfuit.

76. Imago autem hæc consistit in spirituali agnitione, sanctitate, justitia & veritate potissimum, illa enim in nobis renovari dicuntur. E. in anima hominis respectu qualitarum, non ratione substantiæ consistit ut volunt Bell. l. c. d. amiss. gr. c. 3. Flacig. Osiand. senior. &c.

12. 77. Electos hic inteilige generaliter ita sumtos: Tria enim ista vocabula synonyma sunt ita ut *ἐκλεκτὸν* sit *ἀγιον* καὶ *ἡγιασμένον* esse. Sic in concionibus totum cæterum hoc elogio ornamus: *Außerwählte und Auserwählte* &c.

33. 78. Condonatio v. 13. non excludit judicia forensia quæ ipsa natura requirit 4. Eth. c. 5. l. 1. Magn. Moral. c. 22. sed pertinet ad leges caritatis.

79. Hanc condonationem commendat Paulus, non ut consilium, sed ut præceptum. Ut enim nihil dicam de fictio illo dis-

scrimi-

scrimine præceptorum & consiliorum, & cum quibus doctrinæ CAP.III.
locis pugnet, de quo vid. Chemn. LL. CC. c. 3. d. discr. con. & præ.
inspiciendum esse puto Lev. XIX. 18. ubi tanquam præceptum
adducitur quo etiam collimat Salomon Prov. XXIV. 29.

80. Duplex est perfectio Una *Ecclesiastica*, cujus vinculum
est caritas de qua Paullus h. 1. & idem est quod unitas, unde qui- 14.
dam codex, teste Beza legit *ἐνότης* pro *πλειότης*, altera
Theologica, quam non nisi fide obtinemus.

81. Mutua commonefactio privata, non tollit publicum 16.
ministerium.

82. Universalis illa *καὶ πάντα* v. 20, 22. restringenda est ad 20.
ea quæ Deo placent Eph. VI. 1.

83. Dictum autem hoc Paulli ipsa natura corroborat, quæ 22.
in eodem genere alios adolescentes, alios senes facit, quorum il-
los parerere, hos imperare deceat l. 7. d. Rep. c. 14.

84. Nomen *κληρονομίας* omnem debiti rationem tollit. 24.

85. *Ἀντιπόδοις* ponitur pro *δόσει* quoties bonis operibus
adscribitur merces: unde Aug. Deum vocat nostrum debitorem,
non ex commisso sed promisso.

86. Perduratio in precibus ardorem precum requirit non CAP.IV.
συνέχεια. Aliud est sermo multus, aliud diuturnus affectus. 2.

87. Hac perduratione, temporis quoque indifferentia no-
tatur, vanamq; superstitionem monachorum, de certis horis tollit. 5.

88. Conversationem cum Hæreticis concedimus, non Ec-
clesiasticam sed Politicam.

89. Hæc autem debet fieri juxta præceptum Pauli. *ἐν σοφίᾳ*.
1. seipsum probando an in fide confirmatus sit. 2. ut inter illos
nulla amicitia, quæ est reciprocus amor l. 2. Mcgn. moral. c. 11.
citra neaessitatem colatur. si enim morum dissimilitudo dissociat
amicitias l. 1. Oecon. c. 4. quid ni religionis? 3. Idololatriâ ipsorum
non ferendo. &c. 6.

90. Sermo noster sit sale conditus v. 6. qui autem hinc jocos
prohibent, eos cum Philosopho l. 1. Magn. mor. c. 30. rusticos 4. Eth.
c. 8. agrestes & duros appellamus.

91. Sit autem modus in illis. 2. sint joci *εὐτράπελοι* 4.
Eth. c. 8; 3. sint sine dente joci 4. ne simus *φιλοζέλωται* plat. d.
Rep.

CAP. IV. Rep. l. 3. 5. sapiant joci πὲ ἀσεία καὶ εὐδοκίμῳτα Aristot. 3. Rhet.

14. non procul à fine.

16. 62. Exemplum Lucæ Medici & Evangelistæ nihil præscribit nostris Ecclesiæ ministris, illi enim honestè sustentari possunt ut ἀλλοτρίοις πράξις illis non sit opus

93. Defectus Epistolæ Laodicensis non facit Scripturam imperfectam.

94. Ut enim nihil dicam quomodo inter ipsos pontificios non conveniat in hujus Epistolæ recensione.

95. Hoc tantum addo, quod hoc loco intelligatur Epistola ἐκ λαοδικείας scripta, non quam Paulus ex Laodicea scripserit, sed quam Laodicensis ad Paulum, quæcunque tandem illa fuerit, quam à Colos sensibus etiam legi voluit.

96. Deinde, posito non concessio, Paulum Epistolam ad Laodicensis scripsisse; hujus tamen defectus non faceret canonem Biblicum imperfectum.

97. Ut enim accessiones plurium librorum non augebant perfectionem Canonis in V. T. ita quoque defectus unius vel alterius libri integritati Canonis nihil derogare potuit.

98. Nam librorum Copia auxit quidem doctrinæ ubertatem, nihil autem fecit ad Canonis integritatem, ut eleganter Balduin demonstrat. disp. 4 in c. 4. Coloss. q. ult.

18. 99. Quoties legimus Paulum è vinculis scripsisse & docuisse, ratio vinculorum attendenda est tunc temporis apud Romanos usitatorum. Quidam enim servabantur in carcere concluso, sine milite, quidam in custodia militari in quovis loco, quidam in ædibus magistratum.

100. Paullus biennium fuit ἐν ἰδίῳ μισθώματι & militem unum custodem habuit: Act. XXII. 16, 30. unde liberè è vinculis docere & scribere potuit.

Quanta sit ingenii Tibi vis, Tibi quanta cupido.

Sacrorum: En præsens nos tua pugna docet.

Contubernali suo.

l. m. 63.

M. Joh. Fabricius. Dantisc.

S O L I D E O G L O R I A.

scrimine præceptorum & consiliorum, & cum q
locis pugnet, de quo vid. Chemn. LL. CC. c. 3. d. d
inspiciendum esse puto Lev. XIX. 18. ubi tanqu
adducitur quo etiam collimat Salomon Prov. XX

80. Duplex est perfectio Una *Ecclesiastica*, c
est caritas de qua Paullus h. 1. & idem est quod u
dam codex, teste Beza legit ενότης pro πλειόν
Theologica, quam non nisi fide obtinemus.

81. Mutua commonefactio privata, non
ministerium.

82. Universalis illa κτ̃ παντ̃ v. 20, 22. res
ea quæ Deo placent Eph. VI. 7.

83. Dictum autem hoc Paulli ipsa natura c
in eodem genere alios adolescentes, alios senes f
los parerere, hos imperare deceat l. 7. d. Rep. c. 14.

84. Nomen κληρονομίας omnem debiti rat

85. Αντιπίδοσις ponitur pro δόσει quoties
adscribitur merces: unde Aug. Deum vocat nost
non ex commisso sed promisso.

86. Perduratio in precibus ardorem precu
συνέχειας. Aliud est sermo multus, aliud diutur

87. Hac perduratione, temporis quoque i
tatur, vanamq; superstitionem monachorum, de c

88. Conversationem cum Hæreticis conce
clesiasticam sed Politicam.

89. Hæc autem debet fieri juxta præceptum
1. seipsum probando an in fide confirmatus sit.
nulla amicitia, quæ est reciprocus amor l. 2. Mo
citra neaessitatem colatur. si enim morum dissi
amicitias l. 1. Oecon. c. 4. quid ni religionis? 3. Idol
non ferendo. &c.

90. Sermo noster sit sale conditus v. 6. qui
prohibent, eos cum Philosopho l. 1. Magn. mor. c.
c. 8. agrestes & duros appellamus.

91. Sit autem modus in illis. 2. sint joci
Eth. c. 8, 3. sint sine dente joci 4. ne simus φιλο

CAP. III.

14.

16.

20.

22.

24.

CAP. IV.

2.

5.

6.

4.

d.

ep.